

جۇڭگوشا سوتسىيالىزم ۇلى تېۋىن يىك ۇساپ، جايپاي سوتسىيالىستىك وسزامانداانعان مەملەكەت قۇرۇ جولىندا نىتسماقتاسا كۈرەس جۈرگىزەيدىك

(باسى 1 ـ بەتتە)

بەلسەندى تابىستارعا قول جەتكىزدىك . شياڭگاڭ جاعايدىنىڭ اۋ ـ مالى ـ نوپىەلى وزگەرسى الدىندا، ڧىزەرەكشە اكىمشلىك را ـ يوندى نەگىزگى زاڭ مەن ءتۇبىرلى زاڭ بويىنشا جايپاي باسقارۋ، جونگە سالۋ ۇققەن ۇتىمدى اتقارپ، شياڭگاڭەرەكشە اكىمشلىك رايونىنىڭ مەملەكەت حاۋىپسىزدىگىن قورعاۋ زاڭىن جاساپ جانە اتقارپ، ”وتانىشىلداردىڭ شياڭگاڭدى باسقارۋى” پرىنسىپىن تىياناقتاندىرىپ، شياڭگاڭ جاعايدىندا بىلقىپالققان تە ـ نىشتالۋعا دەيىنگى كەلەلى بۇرىلىستى جۇزەگە اسىردىق، گۇاڭدۇڭ ـ شياڭگاڭ ـ اۋمىن ۇلكەن شىعاناق رايونى قۇرىلمىسن شكەرەلەيى ىلگەرلەتپ، شياڭگاڭنىڭ، اۋمىننىڭ ەكونومىكانى دامىتۇنا، حالىق تۇرمىسىن جاقسارتۇنا، ورنىقتىلىقى ساقتاۋنا قولداۋ كورسەتتىك. ”تايۋاندى دەربەستەندىردۇى“ كوزدەيتىن كۇشتەردىڭ بولشەكتەنۇشلىك قىپىلدارى مەن سىرتقى كۇشتەر ـ دىڭ تايۋان سىنە كىلىگۋى سىندى اۋىر ارانداتۇشلىق الدىندا، ڧىز بولشەكتەنۇشلىككە قارسى، كىلىگۇگە قارسى كەلەلى كۇرەس ـ تى باتىل ورسىتەنپ، مەملەكەتتىڭ يەلىك ۇقىعى مەن تەرىپتورىيا تۇتاستىعن قورعاپ، ”تايۋاندى دەربەستەندىردۇگە“ قارسى تۇرا ـ تىن بەرىك بەكمىمىز بىن قۇدرەتتى قۇاتىمىزدى ىڭلەپ، وتاند ـ نىڭ بۇكىلدەي بىرلىككە كەلۋىن جۇزەگە اسىرۇدىڭ ستراتەگىيا ـ لىق ىرىقتىلىغىن ونان ارى ىگەرپ، حالقارالقى قوعام ڧىز جۇڭگو پرىنسىپىنە تاياندى بولاتىن اۋقىمدى ونان ارى بەكەمدە ـ دىك. حالقارالقى جاعايدىنىڭ شۇعلى وزگەرسى الدىندا، وتە ـ موتە، سىرتتىڭ قۇقاىى، تەجەۋى، قۇرساۋلاۋى، بارنىشا قىسىم كورسەتۋى الدىندا، ڧىز مەملەكەت مۇددەسىن ماڭغزدى ورنىعا قويۇعا، شىكى سايبىيدى الدىمەن ويلاستىرۇعا تاباندى بولپ، ستراتەگىيالىق ۇستامدىلىقتى ساقتاپ، كۇرەسكەرلىك رۇحتى ساۋ ـ لەلەندىرىپ، وكتەمدىكتىن قورقپاتىتىن مزىعەماس ەرىك ـ جىگە ـ رىمىزدى ىڭلەپ، كۇرەس بارىسىندا مەملەكەتنىڭ بەدەلى مەن وزەكتى مۇددەسىن قورعاپ، ەلىمىزدىڭ دامۋى مەن حاۋپسىزدە ـ گىنىڭ ىرىقتىلىق ۇققەن مىقتى يىگەردىك. 5 جىلدان بەرى، پارتييا ـ مز حالىقتى نىتتىماقتاستىرىپ جانە باستاپ، ۇزاق ۇاقىستان بەرى شەشلىمەي كەلگەن قىيىن ماسەلەلەردى شەشىپ، ۇزاق يولاشاقتا ساياتىن كوپتەنگەن ڧىزى سىستە، ماڭغزدى ڧىستى سىندىرىپ، پارتييا مەن مەملەكەت سىستەرىنىڭ دۇنيەنى جالت قاراتقان كەلەلى تابىستارعا قول جەتكىزۋىن ىلگەرلەتتى.

جولداستار! 18 ـ قۇردىلتاي اشلىعالنغان قازىرگە دەيىن 10 جىل بولدى. 10 جىلدان بەرى، ڧىز پارتييا مەن حالقتىڭ نس ـ تەرى جونىنەن كەلەلى رەال ماڭغزعا جانە تەرەڭ تارىخى ماڭغزعا يە ءۇش ڧىزى ڧىستى باستان وتكەردىك: ڧىزىنشى، جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتياسى قۇرىلغاندىغىنىڭ 100 جىلىدىن قارسى الدىق، ەكىشى، جۇڭگوشا سوتسىيالىزم جاڭداۋىرگە ۇتتى، ءۇشىنشى، كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال الۋ، جايپاي دوتىگەلەك داۋلەتتى قوعام ورناتۇ تارىخى مىندەتىن ورنىداپ، ڧىزىنشى 100 جىلدىق كۇرەس نىسانسىن جۇزەگە اسىردىق. بۇل — جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتياسى مەن جۇڭگو حالقىنىڭ نىتتىماقتاسا كۇرەس جاساۋ ارىلى قول جەتكىزگەن تارىخى جەڭسى، جۇڭخۇا ۇلتىنە نىڭ دامۇ تارىخىنداى ماڭگى وشپەيتىن تارىخى جەڭسى ارى دۇنيە جۇزىنە تەرەڭ ىقپال جاسايتىن تارىخى جەڭسى.

10 جىلدىڭ الدىندا، ڧىز ڧوپ كەلگەن جاعادىي رەفورما ـ لاۋ، ەسىك اشۇدا جانە سوتسىيالىستىك وسزاماندانىردۇ قۇرىلى ـ سىندا كەسەك تابىستارعا قول جەتىپ، پارتييا قۇرىلمىسىنىڭ نىڭ دا ۇلى يىنجەنەرياسىندا كورنەكتى ناتىجەلەرگە قول جەتىپ، ڧىز ـ دىڭ ۇزدىكىسىز العا باسۇنمىزعا بەرىك نەگىز قالاپ، تاماشا شارىت ـ جاعادىي جاراتىپ، ماڭغزدى قامتاماسىزدىق ازىرلەپ بەردى، سونىمەن بىرگە ۇزاق ۇاقىستان بەرى جىنپالغان جانە تىڭنان جارىققا شىققان ڧىز قىدىرۇ كورنەكتى قايشلىق پەن ما ـ سەلە شۇعلى شەشۇدى قاچەت ەتتى. پارتييا نىشىندە پارتيانىڭ باسشىلىغىنا تاباندى بولۇ جونىندە تانىم كۇڭگىرت، ارەكەت دار ـ مەنسىز بولۇ سىندى ڧىزىرتالاي ماسەلە ورن تەپتى، پارتيانىڭ باسشىلىغىن تىياناقتاندىردۇدىڭ السىرەۋى، وتىردىككە اينالۋى، سولعىنداۋى سىندى ڧىزرتالاي ماسەلە ورن تەپتى، كەيىىر پارتييا مۇشەلەرىنىڭ، كادىرلاردىڭ ساياسى سەنىمىندە اۋىتقۇ تۇلىپ، كەي جەرلەر مەن تاراۋلاردا فورماشلىدىق، تورەشلىدىك، راقتات ـ قۇمارلىق جانە استا ـ توك سىراپىشلىدىق سىتىل قايتا ـ قايتا تىيم سالىنسا دا توقتاماي، ەرەكشە ۇقق يەديباسى مەن ەرەكشە ۇقق قۇبىلىسى ڧىرشاما اسقىندى، كەيىىر پاراقورلىق، شىرىكتەسۇ ما ـ سەلەلەرى جان تۇرىشكىتىردى؛ ەكونوميكانىڭ قۇرىلمىدىق، تۇزد ـ لىستىك قايشلىقتارى كورنەكتىلەنىپ، دامۇ بىر كەلكى بولماي، تەڭگەرىمدى بولماي، باياندى بولماي، ڧادىستۇرلى دامۇ ۇلگىسىن ەندىگارى جالعاستىرۇ قىيىنعا سوعىپ، كەيىىر تەرەڭ قاتپارلى نۇ ـ زىلىس ـ مەحانيزمدىك ماسەلەلەر مەن مۇددەلەردىڭ قاساڭدانۇ قورشاۋى كۇن ساناپ اشىققا شىعا باستادى؛ كەيىىرەۋلەردىڭ جۇڭگوشا سوتسىيالىستىك ساياسى تۇزىمگە سەنىمى جەتكىلىكىىز بولپ، بار زاڭعا بويىسۇنباۋ، زاڭدى قاتاڭ اتقارماۋ ماسەلەلەرى اۋىر دارەجەدە ڧومىر سۇردى؛ اقشاقۇمارلىق، راقتاقۇمارلىق، مەيلىنشە وزىمىشلىدىك پەن تارىختى تەرىستەشۇشلىدىك سىياقتى قاتە يدەيالىق اعىمدار اۇقىق ـ اۇقىق بوي كورسەتىپ، پىتتەرەنتتەگى قوعامدىق پىكىردە بىلىقالىق ۇدەپ، ادامداردىڭ يدەياسى مەن قوعامدىق پىكىر ورتاسىنا اۋىر ىقپال جاسادى؛ حالىق تۇرمىسىن قامتاماسىز ەتۇدە ڧىزرتالاي ڧىلىزىز بۇىندار ورن تەپتى؛ بايلىق ـ

نىڭ، قورشاعان ورتانىڭ تەجەۋى بارعان سايلىن قىسىپ، قورشا ـ عان ورتانىڭ لاستاۋى سىياقتى ماسەلەلەر كورنەكتىلەندى؛ مەملە ـ كەت حاۋپسىزدىگىن قورعاۋ ءتۇزىمى كەمەلدى بولماي، ءتۇرلى ەلەۋلى حاۋىپ ـ قاتەرلەرگە توتەپ بەرۋ قابىلەتى ڧىلىزىز بولپ، مەملەكەت قورعانسى مەن ارىمىانى وسزاماندانىردۇا ڧىزرتالاي ولقىلقتار مەن ڧىلىزىز بۇىندار ورن تەپتى؛ شياڭگاڭنىڭ، اۋمىن ـ نىڭ ”ڧىزەل، ەكى ءتۇزىمدى“ تىياناقتاندىردۇ ءتۇزىلىسى ـ مە ـ جانىزمى اقاۋسىز بولمادى؛ مەملەكەت حاۋپسىزدىگى قاتاڭ سىن ـ سايسقا ۇشرادى، ت.ب. سول كەزدە، پارتييا نىشىندەگى جانە قوعامدادى كوپتەگەن ادام پارتييا مەن مەملەكەتتىڭ يولاشاعىنان الاڭدادى. پارتيانىڭ ۇزاق ۇاقىت بىلىك جۇرگىزۋىنە، مەملەكەت ـ نىڭ باياندى نىتىشىغىنا، حالقتىڭ باقتى مەن اماندىغىنا ىقپال جاسايتىن وسىنداي كورنەكتى قايشلىقتار مەن ماسەلەلەر الدىندا، پارتييا ورتالىق كومىتەتتى اۋقىمدى باعامداپ، باتىل تالعام جاسا ـ دى، جىگەرلەنە العا ۇمتىلىپ، قىيىندىقتاردان قامال الدى، بۇكىل پارتييانى، بۇكىل ارىمىانى، بۇكىل ەلدەگى ار ۇلت حالقىن نىتتىماق ـ تاستىرىپ جانە باستاپ، بىلەك سىبانا قايراتانا سىكە كىرسىپ، تار جول، تايىقاق كەشۇلەردە بۆكەلپەي العا تارتىپ، ەشئارسە ـ دەن تايىنباي كوپتەگەن جاڭا تارىخى ەرەكشەلىككە يە ۇلى كۇ ـ رەستەر جۇرگىزدى.

10 جىلدان بەرى، ڧىز ماركىسىزم ـ لەنىنيزىمگە، ماۇ زىدۇڭ يدەياسىنا، دىڭ شياۋپىڭ نازارىياسىنا، ”ۇشكە ۇاكىلدىك ەتۇ“ ما ـ ڭىزدى يدەياسىنا، علمىي دامۇ كوزقاراسىنا تاباندى بولپ، جاڭا ءداۋىر جۇڭگوشا سوتسىيالىزم يدەياسىن جايپاي دايەكتىلەندىرىپ، پارتيانىڭ نەگىزگى ۇشيانىن، نەگىزگى جالپى جوباسىن جايپاي دايەكتىلەندىرىپ، ڧىز قىدىرۇ ستراتەگىيالىق شارا قولدىنىپ، ڧىز قىدىرۇ وزگەرىس سىپاتتى اماليياتتى ىلگەرلەتپ، ڧىز قىدىرۇ شەشۇشى ىلگەرلەلۇشلىكتى جۇزەگە اسىرپ، ڧىز قىدىرۇ بەلگى سىپاتتى جەتىستىككە قول جەتكىزىپ، ساياسى، ەكونوميكا، يدەولوگىيا، تابيعات دۇنيەسى سىياقتى جاققارداعى حاۋىپ ـ قاتەر مەن سىن ـ سايسىتىڭ سىنىعمان سۇورىنبەي ۇتىپ، پارتييا مەن مەملەكەت سىستەرىندە تارىخى تابىستارعا قول جەتىكىزىپ، تارىخىي وزگەرىستەر جاساپ، ىلمىمىزدىڭ جايپاي سوتسىيالىستىك وسزاماندانعان مەملەكەت قۇردۇدىڭ جاڭا جورىغىنا قادماتسا تۇىن جەدەدەتتىك.

— ڧىز جاڭا ءداۋىر جۇڭگوشا سوتسىيالىزم يدەياسىن جا ـ راتىپ، جۇڭگوشا سوتسىيالىزمگە تاباندى بولۇدىڭ جانە ونى دا ـ مىتۇدىڭ نەگىزگى جالپى جوباسىن ايقىنداپ، ەل باسقارۇدىڭ ڧىز قىدىرۇ جاڭا ۇستانىمىن، جاڭا يدەياسىن، جاڭا ستراتەگىياسىن العا قويىپ، ماركىسىزىمنىڭ جۇڭغوشالانۇنىنىڭ، زامانالانۇنىنىڭ تىڭ سەكرۇىن جۇزەگە اسىردىق، وسى ڧىز جاسامپاز نازارىيامەن وي ـ سانانى قارۇلاندىرىۋعا، اماليياتقا جەتەكىشلىك ەتۇگە، قىزمەتتەردى ىلگەرلەلتۇگە بوساڭسماي تاباندى بولپ، جاڭا داۋىردەگى پارتييا مەن مەملەكەت سىستەرىنىڭ دامۇنا ءتۇبىرلى بويىسۇنۇ ول ـ شىمەن ازىرلەدىك.

— ڧىز پارتييا باسشىلىغىن جايپاي كۇشەيتىپ، جۇڭگوشا سوتسىيالىزىمنىڭ ەك ماندىك ەرەكتىلەلگى جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتياسىنىڭ باسشىلىعى، جۇڭگوشا سوتسىيالىزم ءتۇزىمىنىڭ ەك ۇلكەن ابزالدىلغى جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتياسىنىڭ باسشىلىعى، جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتياسى ەك جوعارى ساياسى باسىشى كۇش، پارتييا ورتالىق كومىتەتىنىڭ ورتالىقتانغان ڧىز تۇتاس باسشىلىغىنا تاباندى بولۇ ەك جوعارى ساياسى پرىنسىپ ەكەندىد ـ گىن ايقىنداپ، پارتيانىڭ باسشىلىق ءتۇزىلىسى جۇيەسىن جۇيەلى تۇردە كەمەلدەندىردىك، بۇكىل پارتييا ”ئورت تانىمدى“ كۇ ـ شەيتىپ، پارتييا ورتالىق كومىتەتىمەن يدەيادا، ساياسىيدا، ارەكەتتە سانالى تۇردە وسكەلەڭ ڧىز اۋىزدىلقتى ساقتاپ، ساياسى تۇجى ـ رىمدماۋ قابىلەتىن، ساياسى ءنۇسىنۇ قابىلەتىن، ساياسى اتقارۇ قايد ـ لەتىن ۇزدىكىسىز جوعارلاتىپ، پارتييا ورتالىق كومىتەتىنىڭ بەدە ـ لى مەن ورتالىقتانغان ڧىز تۇتاس باسشىلىغىنا شىنابى كەپىلدىك ەتىپ، پارتيانىڭ جالپى جاعايدىي جايپاي ەڭگەرىپ، ار جاقىتى سايكەستىرەتىن باسشىلىق ۇيتقىلق رولىن ساۋلەلەندىرۇنە شىنا ـ يى كەپىلدىك ەتتى، ڧىزدىڭ 96 مىللىوننان استام پارتييا مۇشەسى بار ماركىسىزدىك ساياسىي پارتيامىز اناعۇرلىم نىتتىماقتى، ڧىز اۋىزدى بولدى.

— ڧىز جاڭا داۋىردەگى پارتييا مەن مەملەكەت سىستەرد ـ نىڭ دامۋى جونىندە علمىي، كەمەلدى ستراتەگىيالىق ورنلاستىرۇ جاساپ، جۇڭخۇا ۇلتىنىڭ ۇلى گۇلدەنۋى سىندى جۇڭگو ارمانىن جۇزەگە اسىرۇدى، جۇڭگو ۇلگىسىندەگى وسزاماندانىدرۇ ارقى ـ لى جۇڭخۇا ۇلتىنىڭ ۇلى گۇلدەنۇىن ىلگەرلەتۇدى، ۇلى كۇرەس ـ تى، ۇلى يىنجەنەريانى، ۇلى ڧىستى، ۇلى ارماندى ڧىز تۇتاس ەڭگەردۇى ورتاعا قويىپ، ”بەستى ڧىز تۇلعالاندىرۇ“ جالپى تۇلعالىق ورنلاستىرۇى مەن ”تورتىي جايپاي ورنىنداۋ“ سترا ـ تەگپالىق ورنلاستىرۇىن ايقىنداپ، ورنىقتىلىق بازىسىندا ىلگەرد ـ لەقۇ قىزمەت جالپى ارناسىن تۇراقتاندىرىپ، دامۇ مەن حاۋپسىز ـ دىكتى ڧىز تۇتاس جوسپارلاپ، ەلىمىز قوعامىنداى باستى قايش ـ لىقتىڭ حالقتىڭ كۇن سايلىن ارتىپ وتىرغان تاماشا تۇرمىس قاچە ـ تى مەن دامۇدىڭ بىر كەلكى، تولىق بولجاۋى اراسىنداى قايش ـ لىق ەكەندىگىن، سونداي ـ اق ءتۇرلى قىزمەتتى قوعامدادى وسى باستى قايشلىقتى مىقتاپ ارقاۋ ەتە وتىرىپ ىلگەرلەتۇ ەرەكتىد ـ گىن ايقىنداپ، ادامزات وركەنىيتىنىڭ جاڭا فورماتىياسىن ۇزدىك ـ سىز بايىتتىق جانە دامتتىق.

— ڧىز دامىلىسىز كۇرەس جۇرگىزۇ ارىلقى جۇڭخۇا ۇلتىد ـ نىڭ دوڭگەلەك داۋلەتتىلىككە جەتۇ سىندى مىڭ جىلدىق ارمانىن جۇزەگە اسىرىپ، ەلىمىزدىڭ دامۋى اناعۇرلىم بىىك تارىخىي باستاماعا تابان تىرەدى. ڧىز كەدەيلەردى دالمە ـ ەدال سۇيە ـ مەلدەۋگە، ساپلاۋىت كۇشپەن ارىنداى شايقاسقا اتتانۇعا تاباند ـ دى بولپ، ادامزات تارىخىنداى كولەمى ەڭ ۇلكەن كەدەيى ـ لىكتىن ارىلتۇدان قامال الۇ شايقاسىنىڭ جەڭسىنە قول جەتكى ـ زىپ، مەملەكەت بويىنشا 832 كەدەي اۋداننىڭ كەدەيلىك قالپا ـ عىن تۇگەلدەي ىلىپ تاستاپ، اۋىل ـ قىستانتاعى 100 مىللىيونعا جۇىق كەدەي جان سانىنىڭ كەدەيلىكتەن ارلۇىن جۇزەگە اسى ـ رىپ، 9 مىللىيون 600 مىڭنان استام كەدەي جان سانىن باسقا جەرگە كوشىرۇدى جۇزەگە اسىرىپ، مۇلدىم كەدەيلىك ماسەلە ـ سىن تارىخىي سىپاتتى شەشىپ، ەلەمنىڭ كەدەيلەردى ازايتۇ سىنە ەلەۋلى ۇلەس قوستىق.

— ڧىز جاڭا دامۇ ۇستانىمەن ورتاعا قويىپ جانە دايەكتىد ـ لەندىرىپ، جوعارى ساپالىي دامۇدى كۇش سالال ىلگەرلەتپ، جاڭا دامۇ جاعايدىن قالىپتاستىرۇدى جەدەلدەتتىك، ۇسىنم جاعىد ـ داعى قۇرىلمىدىق رەفورمانى اتقارپ، جالپى جاعايدىلىق مانگە يە ڧىز قىدىرۇ ۇمىرلىك كەلەلى ستراتەگىيانى بەلگىلەپ، ەلىمىزدىڭ ەكونوميكالىق قۇاتى تارىخىي ارتۇدى جۇزەگە اسىردى. شىكى ڧۇندىرىستىڭ جالپى ڧونىم قۇنىى 54 ترىللىيون يۋاننىان 114 ترىللىيون يۋانعا ارتىپ، ەلىمىز ەكونوميكاسى جالپى مولشەرىنىڭ دۇنيە ڧىجۇزى ەكونوميكاسىنداى سالىستىرمامسى %18.كە جەتىپ، 7.2 پايىز جوعارلاپ، دۇنيە ڧىجۇزى بويىنشا 2 ـ ورنىدى يەلە ـ دى؛ جان باسدىنقى شىكى ڧۇندىرىستىڭ جالپى ڧونىم قۇنىى 39 مىڭ 800 يۋاننان 81 مىڭ يۋانعا ارتتى. استىق اقدىلدارنىڭ جالپى ڧىتۇ ـ سىمى دۇنيە ڧىجۇزى بويىنشا الدىڭغى ورنىدى يەلەپ، ڧىز مىللىيارد 400 مىللىيوننان استام ادامنىڭ استىق حاۋپسىزدىگى، ەنەرگىيا كاپىسۇزدىگى ڧونىمدى قامتاماسىز ەتىلدى. قالا ـ قالا ـ شىقتانۇ مولشەرى 6.1 پايىز جوعارلاپ، %7.6كە جەتتى.

جاساۋ كاسىبىنىڭ كولەمى، شەئەل اقشاسى قورى دۇنيە ڧىجۇزى بويىنشا 1 ـ ورنىدى يەلەدى. دۇنيە ڧىجۇزى بويىنشا ەك ۇلكەن جوعارى جىلدامدىقتى تەمر جول تورىن، جوعارى جىلدامدىقتى تاس جول تورىن قۇرۇپ، اۋەجايى ـ پورت، سۇ ىگىلىكى، ەنەرگىيا، ينفورماتىسيا سىياقتى نەگىزدىك قۇربلى قۇرىلىستارنىدا ەلەۋلى تا ـ بىسقا قول جەتكىزىدىك. ڧىزى علمى ـ تەخنىكادا ۇز كۇشسە سۇ ـ يدەنۇدى، ۇزىن الۇەتتەندىردۇدى جەدەل ىلگەرلەتپ، تۇتاس قوعامنىڭ زەرەتتەۋ ـ اشۇ قاراجاتى شىعسىن ڧىز تىرىللىيون يۋاننان 2 تىرىللىون 800 مىللىيارد يۋانعا ارتتىرىپ، دۇنيە ڧىجۇزى بويىنشا 2 ـ ورنىدى يەلەپ، زەرەتتەۋ ـ اشۇ قىزمەتكەرلەرىنىڭ جالپى سانى دۇنيە ڧىجۇزى بويىنشا الدىڭغى ورنىعا شىقتى. نە ـ گىزدىك زەرەتتەۋ مەن اۋەلگى جاڭالىق اشۇدى ۇزدىكىسىز كۇ ـ شەيتىپ، كەيىىر شەشۇشى، وزەكتى تەخنىكالاردا قامال الۇدى جۇزەگە اسىرىپ، ستراتەگىيالىق جاڭادان گۇلدەنگەن شارۋاشىد ـ لىقتاردى دامىتىپ، زورىيىتىپ، عارىشقا ادام ىلىپ ۇشۇ، ايدى بارلاۋ، مارىستى بارلاۋ، تەرەڭ تەڭىزدى بارلاۋ، تەرەڭ جەىر قاباتىن بارلاۋ، اسىن كوميپۇتەر، جاساندى سەرىك باعەتتـاۋ ـ شى، كۇانتتىق ينفورماتىسيا، يادرو ەلەكتر تەخنىكاسى، جاڭا ەنەرگىيا تەخنىكاسى، ڧىزى ۇشاق جاساۋ، بيولوگىيالىق ىدارى ـ دارىمەك قاتارلارلاردا كەلەلى جەتىستىكتەرگە قول جەتىكىزىپ، جا ـ ڭاشلى مەملەكەتتەر قاتارىنا وتتىك.

— ڧىز وراسان زور ساياسى باىتلدىقپەن رەفورمانى جايپاي تەرەڭدەنىپ، رەفورمادا قامال الۇ شايقاسىن جۇرگىزىپ، رەفورمانى جوعارى دەڭگەيدە جوبالاۋدى كۇشەيتىپ، تەرەڭ قوينۇعا باتىلدىقپەن اتويلاپ كىرىپ، قىيىن سىستەردى تىندىرۇعا باتىل بولپ، حاۋىپ ـ قاتەردەن جاسقانىباي، جاڭا قايشلىقتار ـ مەن، نىڭ سىن ـ سايسىتارمەن باتىلدىقپەن بەتپە ـ بەت كەلىپ، دەپيا ـ كوزقاراستىڭ بۇعاۋىن بۇزىپ، مۇددەلەردىڭ قاساڭدانۇ قورشاۋىن تالقادىناپ، ار جاقىتاعى ءتۇزىلىس ـ مەحانيزمدەردىڭ كەمشىلىكتەرىن باتىل جويىپ، ار سالادا نەگىزدىك تۇزىبەدر جۇلگەسىن نەگىزىنەن ورناتىپ، كوپتەگەن سالادا تارىخىي وزگە ـ رىستى، جۇيەلى جاڭارۇدى، تۇتاس تۇلعالىق قايتا قۇرىلدۇدى جۇ ـ زەگە اسىرىپ، جاڭا كەزەكتى پارتييا مەن مەملەكەت قۇرىلمىى رەفورماسى جالپى بەتتىك ورنىدالىپ، جۇڭگوشا سوتسىيالىستىك ءتۇزىم اناعۇرلىم تولىسىپ، اناعۇرلىم تۇلعالانىپ، مەملەكەتتى باسقارۇ جۇيەسى مەن باسقارۇ قابىلەتىن وسزاماندىاندىرۇ دەڭگە ـ يىن كورنەكتى جوعارلاتتىق.

— ڧىز اناعۇرلىم بەلسەندى، ىرىقتى ەسىك اشۇ ستراتەگىيا ـ سىن اتقارپ، بۇكىل دۇنيە جۇزىنە بەت العان جوعارى ولشەم ـ دى ەركىن ساۋدا ڧىمىرى تورىن قۇرىپ، ەركىن ساۋدا سىناقى ڧىمىرى، جاپان ەركىن ساۋدا پورتى قۇرىلىسنىن جەدەل ىلگەرد ـ لەتتىك، ”ڧىز بەلدەۋ، ڧىز جولدى“ بىرگە گۇلدەندىردۇ ەڭ قارسى الۇعا بولەنگەن حالقارالىق الەۋمەتتىك ونىمگە جانە حالقا ـ رالىق سەلبەستىك تەكشەسىنە اينالدى. ەلىمىز 140نان استام مەم ـ لەكەت پەن ڧىمىردىڭ نەگىزگى ساۋدا سەرگىنە اينالىپ، زات ساۋداسىنىڭ جالپى سوماسى دۇنيە ڧىجۇزى بويىنشا 1 ـ ورنىدى يەلەپ، شەئەل قارجىسىن باۋراۋ مەن شەئەلگە قارجى قوسۇدا دۇنيە ڧىجۇزى بويىنشا الدىڭغى قاتارعا ۇتىپ، اناعۇرلىم كەڭ كولەمدى، اناعۇرلىم كەڭ سالاىلى، اناعۇرلىم تەرەڭ ساتىلى سىرتقا ەسىك اشۇ جۇيەسىن قالىبتاستىردىق.

— ڧىز جۇڭگوشا سوتسىيالىستىك ساياسىي دامۇ جولمەن

جۇرۇگە تاباندى بولپ، جالپى بارىستىق حالىق دەموكراتياسىن جايپاي دامىتىپ، سوتسىيالىستىك دەموكراتىيالىق سايباسىدى تۇزىم ـ دەندىردۇدى، جۇيەلىلەندىردۇدى، تارتىپتەندىردۇدى جايپاي ىلگە ـ رلەتپ، سوتسىيالىستىك ڧمىسلىحاتتىق دەموكراتىيانى كەڭ كولەم ـ دى دامىتتىق، حالقتىڭ وزىنە ـ ۇزى قوجايىن بولۇى اناعۇرلىم تىڭھىلقتى بولپ، نەگىزگى ساتىدادى دەموكراتيانىڭ ومىرشەڭ ـ دىگى كۇشەيىپ، وتانىشلىدىق بىرلىكسپ بەكەمدەلىپ، كەڭەيىپ، ۇلتتار نىتىماعى، العاباسارلىغىندا نىڭ راي جارىققا شىعىپ، پارتيانىڭ ڧىدن قىزمەتى جونىندەگى نەگىزگى باعىتى جايپاي دايەكتىلەنىپ، ادامدىق ۇقق اناعۇرلىم ويداعىداي قامتاماسىز ەتىلدى. سوتسىيالىس ـ تىك زاڭمەن باسقارلاتىن مەملەكەت قۇرىلىسى شىكەرەلەي ىلگە ـ رىلەپ، مەملەكەتتى جايپاي زاڭمەن باسقارۇ جالپى جاعادىي نەگى ـ زىنەن قالىپتاسىپ، جۇڭگوشا سوتسىيالىستىك زاڭمەن باسقارۇ جۇ ـ يەسى جەدەل ورناپ، ادلىليا ءتۇزىلىسى رەفورماسى ەلەۋلى ىلگەرلەلۇشلىككە قول جەتكىزىپ، قوعامدىق ادىلدىك پەن تۇرا ـ شىلدىق اناعۇرلىم بەرىك قامتاماسىز ەتىلىپ، زاڭمەن باسقارملا ـ تىن جۇڭگو قۇرىلىسىندا جاڭا جاعادىي اشىلدى.

— ڧىز ماركىسىزمنىڭ يدەولوگىيا سالاسىنداى جەتەكشە ـ لىك ورنى سىندى ءتۇبىرلى ءتۇزىمدى ايفىنداپ جانە وعان تاباند ـ دى بولپ، جاڭا داۋىردەگى پارتيانىڭ جاڭالىق اشۇ نازارىياسىن جۇرت جۇزەگىنە تەرەڭ ۇيالاتىپ، سوتسىيالىستىك وزەكتى قۇن كوزقاراسىن كەڭىنەن تارانىپ، جۇڭخۇانىڭ تاڭداۋلى ڧادىستۇرلى مادەنىيەتىن جاسامپازدىقپەن تۇلەنىپ، جاڭالىق اشا دامىتىپ، ما ـ دەنيەت سىتەرىن كۇن سايلىن گۇلدەندىرىپ، توراپ ەكولوگىيا ـ سىن ۇزدىكىسىز جاقسارتتىق، يدەولوگىيا سالاسىنىڭ جاعايدىندا جالپى جاعايدىلىق، ءتۇبىرلى سىپاتتى بۇرىلىس تۇلدى. ڧىز جۇڭگو حالىق ازاتتىق ارىماسى قۇرىلغاندىغىنىڭ 90 جىلدىغىن، رەفورما جاساۋدىڭ، ەسىك اشۇدىڭ 40 جىلدىغىن سالناتىناپەن قۇتتىقتاپ، جۇڭگو حالقىنىڭ جاپون شاپقىنشىلارىنا قارسى سوعم ـ سى جانە فاشىزمگە قارسى دۇنيە جۇزىلىك سوعىسى جەڭسىنىڭ 70 جىلدىغىن، جۇڭگو حالىق ەرىكتىلەر ارىماسىندا امەرىكا جىھاند ـ گەرلەرىنە قارسى تۇرىپ، چاۋشىنعا كۆمەك بەرۇ ءۇشىن مەملە ـ كەتتىن شىعىپ سوعىس جۇرگىزگەندىگىنىڭ 70 جىلدىغىن سالاتا ـ ناتپەن ەسىك ىلىپ، بەيىچىڭ قىسقى وليپىيدا سپورت جارىسىن، مۇگدەكتەر قىسقى وليپىيدا سپورت جارىسىن ڧىساتتى وتكىز ـ دىك، جاس بۇىن اناعۇرلىم بەلسەندى بەينەمەن وركە ۇمتىلىپ، بۇكىل پارتيانىڭ، بۇكىل ەلدەگى ار ۇلت حالقىنىڭ مادەنىيەت سەنىمى اينارلىقتاي كۇشەيىپ، رۇحانىي بەينەلەرى اناعۇرلىم جىم ـ گەرلى، اسفا بولدى.

— اسفا حالقتى وزەك تەكەن دامۇ يدەياسىن شىكەرلەي دايەكتىلەندىرىپ، مەكتەپكە دەيىنگى تارىبيەدەن ىگىلىكتەنە الۇ، وقىتىن مەكتەبى بولۇ، ەبەگىنىڭ جەمىسىن كورۇ، ەمدەلەتىن شىپاخانىسى بولۇ، قازىباغىندا كۇتىمدەلەتىن ورن بولۇ، تۇراتىن باسپاناسى بولۇ، كۆمەككە زاړۇ جاندار كۆمەكتىن ىگىلىكتەنە الۇ سىياقتى جاققاردا ۇزدىكىسىز كۇش جۇمساپ، حالىق تۇرمىسىن جان ـ جاقىتى جاقسارتتىق. ادامداردىڭ ورتاشا مەجەلى عۇمىرى 78.2 جاسقا جەتتى. تۇرىعن داردىڭ جان باسىندىق قولدادى تانىد ـ سى 16 مىڭ 500 يۋاننان 35 مىڭ 100 يۋانعا كۆبەيدى. قالا ـ قالا ـ شىقتا جاڭادان جۇمىستانعاندار جىلىنا ورتا ەسەيىپەن 13 مىللىيوننان استى. دۇنيە ڧىجۇزى بويىنشا كولەمى ەڭ ۇلكەن وقۇ ـ اعارتۇ جۇيەسى، قوعامدىق قىامتاماسىز داندىرۇ جۇيەسى، ەمدەۋ ـ دەنساۋلىق ساقتاۋ جۇيەسى ورناپ، وقۇ ـ اعارتۇدىڭ جالپىلاسۇ دەڭگەيىندە تارىخىي سەكرۇ جۇزەگە اسىپ، نەگىزگى زىنەتتىكەر ـ لىك قامسىزداندىرۇى ڧىز مىللىيارد 40 مىللىيون ادامدى قامتىپ، نە ـ گىزگى ەمدەۋ قامسىزداندىرۇنا قاتناسۇ مولشەرى %95كە تۇراقتا ـ دى. تۆت ساپاساتى دەر كەزىندە رەتتەلدى. لاشىقتى اۋماقتاردا 42 مىللىيوننان استام ۇيدى جاڭالاپ، اۋىل ـ قىستانتاعى حاۋىپتى ۇيلەر ـ دەن 24 مىللىيوننان استامىن جاڭالاپ، قالا، اۋىل تۇرىعدانارىنىڭ تۇرعىن ۇي شارىت ـ جاعادىي اينارلىقتاي جاقساردى. پىتتەرەنت قولداناتىندار سانى ڧىز مىللىيارد 30 مىللىيون ادامعا جەتتى. حالىق بۇقاراسىنىڭ تابىس سىزىمى، باقت سىزىمى، حاۋپسىزدىك سە ـ زىمى اناعۇرلىم ارتتى، اناعۇرلىم قامتاماسىز ەتىلدى، اناعۇرلىم با ـ ياندى بولدى، بىرگە بايۇدا نىڭ ناتىجەلەرگە قول جەتتى.

— ڧىز تۇنىق سۇ، جاسلى تاۋ — باعالى بايلىق ۇستانىد ـ مىنا تاباندى بولپ، تاۋ، سۇ، ورمان، ەگىنچاي، كول، جايلىم، قۇمدىقتى ڧىز تۇلعالاندىرىپ قور